

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: آخاندرو مارکو دل پونت
برگردان: مجله جنوب جهانی
فرستنده: طاهر باختری
۰۹ می ۲۰۲۵

چندجانبه‌گرایی مطیع: صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی

«بدون یک مرده در کمدت، کارمند نخواهی شد.» (زنبور اقتصادی)

این عبارت گوئی به طور خاص برای توصیف رهبران صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی در دهه‌های اخیر نگاشته شده است. اما فراتر از رسوایی‌های شخصی، کانون توجه امروز به مسأله‌ای به مراتب تعیین‌کننده‌تر منتقل می‌شود: تبعیت روزافزون این نهادها از منافع دولت ایالات متحده، به ویژه در دوره دوم ریاست جمهوری دونالد ترامپ. ترامپ از زمان بازگشت به قدرت، رویکرد انزواطلبانه و گسست از نظم جهانی خود را تقویت کرده است. دولت او تنها در صد روز، از سازمان جهانی بهداشت، شورای حقوق بشر سازمان ملل و توافقنامه آب و هوای پاریس خارج شد و همزمان، آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده (USAID) را تعطیل کرد. این رویکرد جدید امریکا، در کنار تعرفه‌های بالا و تشدید جنگ تجاری با چین، موجب ایجاد عدم اطمینان در میان بازیگران اصلی نظام اقتصادی جهانی شده است.

در این میان، نقش صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی زیر سؤال می‌رود. این نهادها که از نظر تاریخی برای حفظ ساختار مالی جهانی تحت نظارت ایالات متحده طراحی شده‌اند، اکنون با یک دوراهی مواجهند: اگر با دستور کار ترامپ همسو نشوند، بودجه و اعتبار رو به زوال خود را به خطر می‌اندازند؛ اما اگر چنین کنند، مشروعیت خود را در برابر سایر نقاط جهان از دست می‌دهند.

نگاهی به رؤسای اخیر صندوق بین‌المللی پول، یک نکته ثابت را آشکار می‌سازد: رسوایی‌های شخصی یا حرفه‌ای. رودریگو ده راتو، دومینیک استراوس-کان، کریستین لاگارد و کریستالینا جورجیوا، همگی در مقاطع مختلف با جرایم مالیاتی، کلاهبرداری، سهل‌انگاری یا سوء استفاده از قدرت مرتبط بوده‌اند.

رسانه‌ی‌ترین مورد، پرونده استراوس-کان بود که در نیویورک به تجاوز متهم شد، در حالی که به عنوان نامزد ریاست جمهوری فرانسه مطرح بود. جانشین او، رودریگو ده راتو، در اسپانیا به جرم فساد محکوم شد. لاگارد نیز به دلیل سهل‌انگاری در پرونده اختلاس وجوه عمومی مجرم شناخته شد، هرچند بدون پیامدهای کیفری. جورجیوا، که در حال حاضر در این سمت مشغول به کار است، به دستکاری داده‌ها به نفع چین در رتبه‌بندی‌های بانک جهانی متهم شد، که این امر تشنج‌های دیپلماتیک را برانگیخت و شفافیت هر دو نهاد را زیر سؤال برد.

از زمان روی کار آمدن ترامپ، ایالات متحده از تعیین مدیران اجرایی دائمی برای صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی خودداری کرده است، که این امر ظرفیت عمل آن‌ها را محدود و دفاتر کلیدی خزانه‌داری در امور بین‌الملل را بدون رهبری رها کرده است. این «غیبت ستراتیژیک» فشار غیررسمی امریکا بر هر دو نهاد را تقویت می‌کند، به طوری که آن‌ها رفتاری هرچه مطیع‌تر در برابر بزرگترین سهامدار خود اتخاذ می‌کنند.

گواه این امر، اظهارات سیاسی جورجیوا در مورد انتخابات ارجنتاین است، دخالتی بی‌سابقه در سیاست داخلی یک کشور عضو. او با لحنی آشکارا حامی نیروهای همسو با منافع واشنگتن اعلام کرد: «بسیار مهم است که اراده تغییر از مسیر خود منحرف نشود.»

همزمان، اظهارات او در مورد سیاست تجاری ترامپ به مرز پوچی می‌رسد: «هر شوکی می‌تواند چیز مثبتی به همراه داشته باشد.» این در حالی است که پیش‌بینی‌های خود صندوق بین‌المللی پول نیز کاهش یافته است، که نشان‌دهنده کند شدن رشد اقتصادی جهانی است و بخش عمده‌ای از آن به سیاست‌های تعرفه‌ای ایالات متحده نسبت داده می‌شود. جلسه‌های بهاری صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، نارضایتی هر دو نهاد را آشکار کرد. اگر آن‌ها از روایت مترقی دولت بایدن (یا بازیگرانی مانند جورج سوروس) پیروی کنند، موجب خشم ترمپسم می‌شوند. اگر هم مطیع ترمپ شوند، مشروعیت جهانی خود را از دست می‌دهند.

در اینجا، «پروژه ۲۰۲۵» مربوط به هر دو نهاد، که توسط بنیاد هریتج ترویج می‌شود، وارد عمل می‌شود. این پروژه دیدگاه راست‌نوین جمهوریخواه را به طور رسمی بیان می‌کند: استفاده از نفوذ ایالات متحده برای جلوگیری از تأمین مالی کشورهایی که با چین متحد هستند یا مدل‌های دولتی را اتخاذ می‌کنند. علاوه بر این، پیشنهاد می‌کند که وام‌ها به اصلاحات سختگیرانه بازار، همسو با منافع صنعت امریکا، مشروط شوند.

یکی از نقاط تنش، تعهد بانک جهانی به تخصیص ۴۵ درصد از سبد دارایی خود به پروژه‌های آب و هوایی است. ترمپ و متحدانش این را اقدامی بیهوده می‌دانند. رئیس فعلی این سازمان، آجای بانگا، از این سیاست به عنوان راهی برای ایجاد شغل و کاهش مهاجرت دفاع می‌کند. اما حمایت داخلی از این رویکرد در برابر فشار ایالات متحده تضعیف می‌شود.

در مقابل، صندوق بین‌المللی پول به نظر می‌رسد که سخنان ترمپ را مانند یک پژواک تکرار می‌کند. در همین حال، هر دو نهاد تلاش می‌کنند تا رویکردی کم‌حاشیه اتخاذ کنند، زیرا آگاهند که هرگونه اشتباه می‌تواند به از دست دادن حمایت سهامدار اصلی منجر شود.

اسکات بسنت، وزیر خزانه‌داری ایالات متحده، در ۳۰ اپریل با انتقادات شدید از عملکرد بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، این موضوع را به وضوح بیان کرد. او گفت: «اول امریکا به معنای فقط امریکا نیست، بلکه به عکس،

فراخوانی برای همکاری بیشتر و احترام متقابل بین شرکای تجاری است.» ترمپ «از رهبری و نفوذ ایالات متحده در این نهادها استفاده خواهد کرد و آن‌ها را به انجام وظایف مهم خود سوق خواهد داد.»

برخی از انتقادات بسنت با تلاش‌های دولت ترمپ برای ریشه‌کن کردن ایدئولوژی مترقی از نهادهای فدرال همخوانی داشت. بسنت اظهار داشت که صندوق بین‌المللی پول «از گسترش نامتناسب مأموریت خود رنج برده است» و «مقدار نامتناسبی از زمان و منابع را صرف کار بر روی مسائل مربوط به تغییرات آب و هوایی، جنسیت و مسائل اجتماعی می‌کند.»

به خوش آمدگویی به جمع‌گرایی کریستالینا جورجیوا و آجای بانگا.